

A termékenyítés időpontjának optimalizálása Cosynch protokoll esetén, nagy tejtermelésű állományban - gondolatébresztő tapasztalatok

Optimalisation of a Cosynch protocol's insemination time on a high production herd - *thought-provoking experiences*

Kranjec Ferenc
magánállatorvos
ReproVET Szarvasmarha Szaporodásbiológiai Szolgálat
www.reprovet.hu

Összefoglalás

Vizsgálataink során arra kerestük a választ, hogy Cosynch protokoll alkalmazása esetén, az anösztrusz miatt kezelt tejelő tehenek hány százalékánál fordul elő ovuláció a PGF2 α (PG) beadása után 72 -96 órával (3n csoport), illetve 84-108 órával (3,5n csoport). Az eredmények szerint a 3,5n csoport esetében jóval nagyobb arányban fordult elő ovuláció, mint a 3n csoportnál (72% vs. 20%). Ezek szerint az időzített termékenyítések időpontjánál a PG oltástól eltelt időt is figyelembe célszerű venni.

Summary

This study investigated the time of ovulation after the PGF2 α (PG) by a Cosynch protocol in dairy cows with anoestrus. In two groups ovulation control was made after 72-96 hours (3d group), or 84-108 hours (3,5d group). Results show, that the 3,5d group much more often ovulated, then the 3d group (72% vs. 20%). Regarding this, the real time of timed insemination depends on the time after PG injection too.

Bevezetés

Egy Dunántúli tejtermelő tehenészetben a szaporodásbiológiai mutatók romlása volt érzékelhető azt követően, hogy az állomány átlagos tejtermelése, a napi háromszori fejés bevezetését követően, jelentősen növekedett. A petefészek ellés utáni ciklusba lendülése késett, vagy kóros formákban jelentkezett. A szaporodásbiológiai vizsgálatok során nagy számban volt felfedezhető anösztrusz, akár valós (cisztásodás, aciklia), vagy un. technikai formában (a telepen működő aktivitásmérő készülék által fel nem derített ivarzások). A kóros állapotok kezelésére a telep tapasztalatai alapján nem vált be a klasszikus Ovsynch program alkalmazása, de a PGF2 α -val (PG) végzett ivarzás indukció is megkérdőjelezhető sikerrel járt.

Kísérleti leírás

A módosított reprodukciós program bevezetése során arra kerestük a választ, hogy a Cosynch-72 protokoll (*Co = 0. nap: GnRH – 7. nap: PG – 10. nap: termékenyítés + GnRH*) alkalmazása esetén a szinkronizálásra (kezelésre) került egyedek közül az állatok hány százalékánál fordul elő ovuláció a PG beadása után 72 -96 órával, illetve 84-108 órával. A szaporodásbiológiai

vizsgálatra került állatokat a rektális diagnosztikai lelet alapján kezeltük. A petefészükön sárgatestet nem hordozó egyedeknek 100 µg szintetikus GnRh analógot adagoltunk előszinkronizálás céljából. Ezt követő 7 nappal indítottuk a Co programot. Az állatokat két csoportba osztottuk, az egyik csoport ivarzás vizsgálatát a PG oltás után 72 órával (3n) a másikat 84 órával (3,5n) végeztük. Mindkét csoport esetében az ivarzás vizsgálatot követően 24 óra múlva, rektális vizsgálattal, ovuláció kontrollt (OvK) végeztünk, a tüszők felrepedésének ellenőrzésére.

Eredmények

Az összefoglaló írása pillanatában az adatok még nem állnak teljes mértékben rendelkezésre, de előzetesen is mutatják, hogy mindkét csoport ivarzás vizsgálata során az állatok döntő többsége megfelelő ivarzási tüneteket mutatott (méherrigáció, ivarzási váladék, tüsző minősége), és termékenyítésre került (3n: 14/15 - 93% ; 3,5n: 23/25 - 92%). Viszont az OvK alkalmával a 3,5n csoport esetében 72%-uk petefészükén a tüsző már nem volt megtalálható (18/25), ellentétben a 3n csoporttal, ahol ez az arány csupán 20%-os volt (3/15).

Megbeszélés

Vizsgálatainkat célszerű lenne még nagyobb egyedszámmal, több gazdaságban és más termelési mutatók esetében is megvizsgálni, de mindenképpen rávilágítják a figyelmet arra az eshetőségre, hogy magas termelésű állományokban a PG oltást követően az ovuláció várható időpontja késhet, valamint, hogy az OvK alkalmazása is sok esetben indokolt lehet. A jelentős eltérés egyértelműen mutatja, hogy a jelenség előfordulása nem sporadikus és a termékenyítés időpontjának megválasztásánál – a GnRH oltástól függetlenül – a PG oltástól eltelt időt is figyelembe kell venni.

Sajnos a telepen alkalmazott ivarzás jelző készülék (aktivitásmérő) adatait nem tudtuk megfelelően összegyűjteni, ugyanis csak utólag lettünk figyelmesek arra, hogy az elbíralt és termékenyítésre került állatok nagy részét az nem jelezte ivarzóként. Ez a tény – különös tekintettel nagy tejtermelésű állományokban – rávilágít arra, hogy az ivarzás kereső módszerek nem nélkülözik a rendszeres reprodukciós vizsgálatok és oki kezelések elvégzését.

Szintén fontos itt megjegyezni, hogy tapasztalataink alapján, sok esetben telepenként különböző "programokat" kell kialakítani a helyi adottságoknak megfelelően. Ehhez feltétlenül szükség van az állomány és a telep (tartás, takarmányozás, emberi tényezők stb.) pontos szaporodásbiológiai felmérésére és rendszeres kontrolljára. A manapság széles körben elterjedt, a reprodukciós teljesítmény javítását célzó módszerek pl. korai ultrahangos vemhességvizsgálatok, különféle progeszteron-mérő módszerek stb. alkalmazása nem nélkülözheti a fentieket, bár kétségtelenül sok esetben hasznos kiegészítő módszerek lehetnek a két ellés közötti idő csökkentésében.

A vizsgálataink során felmerült „gondolatébresztő tapasztalatok” megfontolása, az adott telepen való felmérése nagy segítség lehet a reprodukciós eredmények javításában, még akkor is, ha a termékenyítések nem „program szerint” (időzítve) történnek, hanem ivarzás elbírálás alapján.